

הגיליון מבוסס על ספרי "נתיבי הלכה" על מסכתות הש"ס:
בהסכמת הרבנים הגאונים: הרב שריה דבליצקי זצ"ל,
ויבדלחט"א הרב אשר וייס
והרב שריאל רוזנברג שליט"א.
הארות והערות יתקבלו בברכה.

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

שחיטת התמיד ביום הכיפורים

(כ"ט א') (שנינו) שחטו את התמיד.

(ומברר) אימת? אילימא בשאר ימות השנה, לא סגיא דלאו כהן גדול?!

אלא ביום הכפורים, מאור הלבנה מי איכא?!

הכי קאמר: וביום הכפורים, כי אמר ברק ברקאי, הורידו כהן גדול לבית הטבילה.

שיטות הראשונים

זמן שחיטת תמיד של שחר ביום הכיפורים: כתב הרמב"ם "כל לילי יום הכפורים כהן גדול יושב ודורש... ומתעסקין עמו עד שמיגיע זמן שחיטה; ולא היו שוחטין עד שמפירין שעלה השחר בודאי, שמה שחטו בלילה".¹

מליקת עוף וקמיצת מנחה בלילה

(כ"ט א') תני אבוה דרבי אבין: לא זו בלבד אמרו (לא זבח לבדו שנשחט בלילה אמרו ישרף), אלא אף מליקת העוף וקמיצת מנחה בלילה, תשרף.²

(כ"ט ב') (ומקשה) בשלמא עולת העוף, מאי דהוה הוה; אלא קומץ נהדרה, ונהדר ונקמצה ביממא!

הוא תני לה והוא אמר לה: כלי שרת מקדשין אפילו שלא בזמנן.³

מיתבי, זה הכלל: כל הקרב ביום,⁴ קדוש (בכלי שרת) ביום (ויקדש קדושת הגוף). וכל הקרב בלילה,⁵ קדוש (בכלי שרת קדושת הגוף, אם נתנו בהן) בלילה.

קתני מיהת: כל הקרב ביום, קדוש ביום; ביום אין, בלילה לא (אינו קדוש)!

(ודחי) דילמא אינו קדוש ליקרב, אבל קדוש ליפסל.⁶

¹ הפרשנים דנים האם לפי הרמב"ם, זמן שחיטת התמיד ביום"כ מוקדם יותר משל שאר ימות השנה. ראה נצי"ב (מרומי שדה, כ"ט א', ד"ה וביוה"כ), אבן האזל (על הרמב"ם, הל' עבודת יוה"כ). וראה שערי היכל (הוצאת מכון המקדש, מערכה נט). מקורות: רמב"ם (הל' עבודת יוה"כ א,ח).

² דגמרי להו משחיטה, דמליקת העוף וקמיצת מנחה במקום שחיטת הזבחים הם. רש"י.

³ והקומץ טעון מתן כלי, וכיון שקידש הקומץ בכלי לשם קומץ, אינו חוזר להיות טבל כמנחה שלא נקמצה, ועל כרחיה, מאחר שזה קרוי קומץ, אינך הווי שירים. רש"י. וראה להלן.

⁴ כגון המנחות והלבונה והדם והקטורת. רש"י.

⁵ כגון מנחת נסכים, דאמר מר (מנחות מ"ד ב'): 'ומנחתם ונסכיהם' אפילו בלילה. רש"י.

⁶ אינו קדוש להיות כשר ליקרב, אבל קדוש להיות מוכשר באותה קדושה ליפסל בטבול יום ובמחוסר כיפורים אם נגע בו, וביוצא אם יצא, ובלינה אם לן. וזו גם היא נפסלת בלינה, דקיימא לן בזבחים (פ"ז א') עמוד השחר עושה לינה, ונפסלת קמיצת לילה, שאין חוזרת עוד לטיבלה. רש"י.

נתיבי הלכה - הדף היומי

השתלשלות ההלכה מהדף
עד השולחן ערוך

הגיליון מבוסס על ספרי "נתיבי הלכה" על מסכתות הש"ס:
בהסכמת הרבנים הגאונים: הרב שריה דבליצקי זצ"ל,
ויבדלחט"א הרב אשר וייס
והרב שריאל רוזנברג שליט"א.
הארות והערות יתקבלו בברכה.

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

שיטות הראשונים

כלי שרת מקדשין אפילו שלא בזמנן: רש"י פירש, שקמץ את המנחה והחזיר את הקומץ לכלי, והקומץ התקדש בכלי שרת, לא להיות קומץ גמור להיות כשר ליקרב, אלא רק ליפסל בלינה בעלות השחר. **ותוספות, תוספות ישנים, ותוספות הרא"ש**, פירשו, שהמנחה עצמה התקדשה בכלי שרת, ונקמצה בלילה. ואמנם, גם אם לא נקמצה, היתה נפסלת בלינה בעלות השחר.⁷ אבל השתא דנקמצה, תצא לאלתר לבית השריפה, ולא בעי עיבור צורה.⁸

והרמב"ם כתב "כלי שרת מקדשין שלא בזמנן להפסל, אבל לא לקרב. כיצד? דבר שמצותו ביום שנתקדש בכלי שרת בלילה - נפסל, וישרף, אבל אינו קרב; כגון שקמץ מנחה בלילה, ונתן קמצה לכלי שרת - הרי זו נשרפת."⁹

⁷ דתנן פרק שני דמעילה (ט' א'): קדשו בכלי, הוכשר ליפסול בטבול יום, ובמחוסר כפורים, ובלינה.

⁸ דלינה דהתם מיירי בעמוד השחר. אבל לינה דהכא מיירי בשקיעת החמה. דכיון ששקעה החמה על הקומץ, נפסלה בלינה. תוספות ישנים (ועיי"ש עוד). וביאר בתוספות הרא"ש, דהכא מחמת שנקמצה בלילה תשרף מיד, דקומץ שנקמץ ביום ושקעה עליו החמה, פסול כמו דם שנפסל בשקיעת החמה; דקומץ הוא המתיר את המנחה, כמו דם את הזבח. הילכך נפסל מיד בקמיצת לילה.

⁹ מקורות: רש"י (ד"ה כלי שרת וד"ה ליקרב). תוספות (כ"ט ב', ד"ה נהדרה). תוספות הרא"ש ותוספות ישנים (כ"ט א', ד"ה ומנחה). רמב"ם (הל' פסולי המוקדשין ג, כא).